

Lausunto

20.11.2025

Asia: VN/28970/2025

Lausuntopyyntö liikenne- ja viestintäministeriön asetuserinnoksesta Liikenne- ja viestintäviraston sähköiseen viestintään liittivistä suoritteista perittävistä muista maksuista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme mahdollisuudesta lausua Liikenne- ja viestintäministeriön asetuserinnoksesta Liikenne- ja viestintäviraston sähköiseen viestintään liittivistä suoritteista perittävistä muista maksuista.

Kustannuskehitys

Lausuntopyynnön mukaan verkkotunnusten hinnoissa, ja näin ollen myöskään toteutuksen kustannustasossa, ei ole tapahtunut kymmeneen vuoteen merkittäviä muutoksia (vuodesta 2016 eteenpäin). Verkkotunnusmaksua korottamalla haetaan 33% lisätuottoa verkkotunnustoiminnalle. Kun otetaan huomioon myös ehdotettu verkkotunnusten välittäjän vuosimaksua, jolla haetaan 0,7 miljoonan lisätuottoa, olisi todellisuudessa tavoite lähempänä 50% lisätuotto verkkotunnustoiminnalle. Kustannustason tuskin voidaan kuitenkaan katsoa nousseen näin paljon kahden vuoden takaisesta tilanteesta, jolloin kustannustaso on viimeksi tarkistettu.

Verkkotunnusmaksulla ei tule kattaa verkkotunnuksiin liittymättömiä toimintoja, kuten tekoälyn käyttöönottoa, jonka pitäisi olla kustannuksia laskeva toimenpide ja jolla ei ole mitään tekemistä verkkotunnusten kanssa, tai DNS-palveluiden tai muiden kriittisten alojen NIS2-direktiivin mukaisen toiminnan valvonta kuluja. NIS2-direktiivin velvoitteissa on otettu myös huomioon toimijoiden koko ja näin tulisi myös toimia verkkotunnusten osalta kustannusten kohdistamisessa. Välittäjätoiminnan koko heijastuu hallinnoitujen verkkotunnusten määrässä. Välittäjätoiminnan osalta direktiivi koskee vain toimijaluetteloon ilmoittautumista, jonka voidaan katsoa olevan osa normaalia välittäjäksi rekisteröitymistä, sekä välittäjän velvoitetta rekisteröintitietojen ylläpitoon, jonka mahdollistamisen ei pitäisi muuttaa mitään viranomaisen toiminnassa, koska se on jo aiemminkin ollut vaatimus verkkotunnuksen välittäjille.

Liikenne- ja viestintävirasto toteuttaa tällä hetkellä myös täysin turhia ja kilpailua vääristäviä toimintoja, kuten verkkotunnusten välittäjien tähtiluokitus ja haku välittäjän verkkotunnusmäärän perusteella. Kyseinen palvelu listaa mm. huijaustoiminnassa käytetyn verkkotunnusten välittäjän luotettavana välittäjänä. Kyseinen palvelu myös suosii suuria toimijoita ja pyrkii näin ohjaamaan toimintaa niihin. Tämän kaltaisia toimintoja tulisi vähentää tai lakkauttaa kustannusten karsimiseksi.

Verkkotunnusvälittäjän vuosimaksu

Maksua voidaan pitää kohtuuttomana, ennalta-arvaamattomana ja palvelutasoa rappeuttavana.

Perusteluissa on selkeästi esitetty myönteisenä, että maksu mitä todennäköisimmin vähentäisi kilpailua verkkotunnuksissa ja keskittäisi toimintaa suuremmille välittäjille. Erityinen vaikutus olisi pienille henkilökohtaista palvelua tarjoaville ja harrastustoimintaa harjoittaville toimijoille. Tavoitetta voidaan näin ollen pitää perustuslaillisesta näkökulmasta elinkeinovapautta rajoittavana ja aloittavia yrittäjiä syrjivänä.

Välittäjämaksu myös vääristäisi kilpailua. Nykyisellä noin 2-3 euron verkkotunnuskohtaisella katetasolla, joka on pääteltävissä alan johtavien tunnusvälittäjien hinnoittelusta, pitäisi 400 € välittäjämaksun jyvittämiseksi hintoihin hallinnoida vähintään 134-200 tunnusta. Verkkotunnusvälittäjäksi olisi kannattavaa rekisteröityä vasta, jos hallinnoitavana olisi huomattavasti enemmän kuin 200 verkkotunnusta, käytännössä tuhansia, jolloin toiminnasta voitaisiin saada kohtuullista katetta. Verkkotunnukset ovat kuitenkin yleensä oheispalvelu, jota myydään muun toiminnan osana, eikä useimmilla alan yrityksillä ole satoja tai tuhansia verkkotunnuksia hallinnoitavanaan. Pienemmän tietotekniikan palveluntarjoajat olisivat käytännössä riippuvaisia isompien toimijoiden yhteistyöhalusta ja hinnoittelupolitiikasta.

Lisäksi tietosuojan kannalta negatiivisena suuntauksena voidaan pitää hinnoittelun jälleenmyyntirakenteeseen ohjaavaa vaikutusta. Tällöin asiakkaaseen liittyviä henkilötietoja olisi käsiteltävä liikenne- ja viestintäviraston lisäksi välittäjä ja jälleenmyyntiportaassa. Tämä myös hankaloittaa välittäjän mahdollisuuksia huolehtia velvoitteestaan rekisteritietojen ajantasaisuudesta ja oikeellisuudesta, kun niitä hallinnoi osittain jälleenmyyjä.

Maksun voimaantuloaikataulu on myös ennalta-arvaamaton, koska useimmat palveluntarjoajat ovat myyneet pitkäaikaisilla sitoumuksilla verkkotunnuspalveluita asiakkailleen ollakseen kustannustehokkaita. Maksu aiheuttaisi eräänlaisen takautuvan kustannuksen pitkällä rekisteriajoilla myydyille verkkotunnuksille, koska vuosimaksun kuluja näitä ei ole voitu ottaa huomioon verkkotunnusta asiakkaalle rekisteröidessä.

Ottaen huomioon, että suurin osa verkkotunnuksien toimintaan liittyvästä tekniikasta on alun perin harraste-, opiskelu- tai vapaaehtoistoimintana kehitettyä avoimeen lähdekoodiin perustuvaa tekniikkaa, vaikuttaa kohtuuttomalta rajata juuri näiden tahojen oikeutta hyödyntää kehitettyä tekniikkaa kohdistamalla kohtuuttomia kustannuksia tämänkaltaiseen toimintaan.

Seuraavassa käsittelemme joitain virheellisiä olettamia perustelumuiotiossa.

”Suuri osa myöhemmin ilmoittautuneista verkkotunnusvälittäjistä on pieniä ja keskisuuria toimijoita, joiden kohdalla neuvonnan ja valvonnan tarpeen määrä korostuu suhteessa ennen vuotta 2016 aloittaneisiin toimijoihin, joiden toiminta on pitkälle vakiintunutta.” Tämän perusteella maksun tulisi osoittautua uusille toimijoille. Näin ollen kyseessä tulisi olla niin sanottu avausmaksu, ei vuosimaksu. Vakiintunutta toimintaa osaavasti harjoittaville pienille tai suurille toimijoille ei tulisi säilyttää kuluja, jotka ovat toisten aiheuttamia.

Perusteluissa mainitaan ns. dropcatcher -toiminta, joka on lähtökohtaisesti arveluttavaa toimintaa. Tätä tekevät toimijat ovat usein suuria määriä verkkotunnuksia rekisteröiviä tahoja ja toimintaa tehdään automatisoitujen rajapintojen avulla. Tällainen toiminta pitäisi lähtökohtaisesti kieltää ja pyrkiä estämään API-kyselyitä rajaamalla. Jos näin ei voida tehdä, lisäkustannukset tämän kaltaisesta toiminnasta pitäisi kohdistaa API-rajapintoja käyttäviin suuriin toimijoihin esimerkiksi rajapintaan liittyvillä API-kyselymaksuilla.

”Huijauksille tyypillistä on, että niissä käytetyn verkkotunnuksen rekisteröinnin yhteydessä on annettu väärät tiedot verkkotunnuksen käyttäjästä.” Nämä ongelmat pohjautuvat erityisesti suuriin automatisoituihin toimijoihin, joiden asiakastuntemus on usein olematonta. Pienet toimijat tuntevat yleensä verkkotunnuksia rekisteröivät asiakkaansa, usein jopa henkilökohtaisella tasolla. Asiakkaan tuntemista laiminlyövien ja väärinkäytöksiä mahdollistavien välittäjien tulisi kustantaa suoraan laiminlyönnistä johtuvat huijausten selvittämiseen liittyvät kustannukset.

”Palveluntarjonnan keskittyminen suuremmille, ammattimaisille verkkotunnusvälittäjille voi parantaa asiakaspalvelun laatua ja teknistä toimintavarmuutta, mikä kasvattaa verkkotunnuspalveluiden yleistä turvallisuutta ja luotettavuutta.” Olettama on virheellinen. Suuret verkkotunnusvälittäjät harvoin tuntevat asiakkaidensa liiketoiminnan samalla tasolla kuin pienemmät toimijat. Usein pieneltä toimijalta saatava asiakaspalvelu on myös henkilökohtaisempaa. Lisäksi toiminnan keskittäminen suuremmille toimijoille kasvattaa teknisen vian tai hyökkäyksen aiheuttamaa riskiä, koska suuren toimijan palvelukatkos aiheuttaa huomattavasti laajemman katkoksen kuin pienen toimijan palvelukatkos. Vanha sananlasku ”Älä laita kaikkia munia samaan koriin” kertoo ytimekkäästi tällaisen ajatusmallin seuraukset. Juuri tästä suuntauksesta on saatu viime aikoina näytteitä kahden suuren kansainvälisen pilvipalveluntarjoajan ongelmien yhteydessä, jotka rampauttivat merkittävän osan internetin palveluita myös Suomessa. [1] [2] [3]

Verkkotunnusmaksu

Verkkotunnusmaksun korotusta on pidettävät suotavana, jotta Liikenne- ja viestintävirasto voi suorittaa tehtävänsä. Korotuksen määrää voidaan kuitenkin pitää poikkeuksellisenä, kun katsotaan hintojen pitkäaikaista kehitystä. Jos kustannuskehitys on kuitenkin todellinen, on selkeästi parempi lähestymistapa nostaa yksittäisen verkkotunnuksen hintaa kattamaan vuosimaksun poisto kuin rajoittaa kilpailua, yhdenvertaisuutta ja kilpailuneuraliteettiä vaatimalla vuosittaista kynnysrahaa.

[1] <https://arstechnica.com/tech-policy/2025/10/amazons-dns-problem-knocked-out-half-the-web-likely-costing-billions/>

[2] <https://muropaketti.com/tietotekniikka/tietotekniikkauutiset/awsn-laaja-palvelukatko-vei-puolet-internetista-nurin/>

[3] <https://dawn.fi/uutiset/2025/10/29/microsoft-azure-nurin-paivitetty>

Ahonen Joonas
ILJOJA Networks